

Treść

Przedmowa ... 7

Wprowadzenie ... 9

Wybrana literatura ... 15

Bitwa o Monte Cassino

WITOLD ŻDANOWICZ

2. Korpus Wojska Polskiego Powstanie i droga do Monte Cassino ... 19

Brygada Strzelców Karpackich (s. 19). Powstanie i organizacja 2. Korpusu Wojska Polskiego (s. 32). 2. Korpus Wojska Polskiego na ziemi włoskiej – Monte Cassino (s. 42)

JAN LECHOŃ

Przypowieść ... 50

BOLESŁAW ROMAN DUCH

Na paradę zwycięstwa w Londynie ... 51

TADEUSZ SZTYLIŃSKI

Bitwa o Monte Cassino Styczeń 1944 – maj 1944. Cztery natarcia ... 52

Wstęp (s. 52). Preludium (s. 52). Pierwsze natarcie na Cassino (s. 56). Drugie natarcie na Cassino (s. 59). Trzecie natarcie na Cassino (s. 63). Czwarte natarcie na Cassino (s. 67)

ZYGMUNT ODRÓWĄŻ-ZAWADZKI

3. Dywizja Strzelców Karpackich w bitwie o Monte Cassino ... 75

JAN BIELATOWICZ

3. batalion strzelców karpackich w bitwie o Monte Cassino ... 90

TADEUSZ RADWAŃSKI

4. kompania 3. batalionu 3. Dywizji Strzelców Karpackich w bitwie o Monte Cassino ... 110

1. brygada strzelców karpackich (s. 112). Układ niemieckich pozycji (s. 113). Przygotowania do bitwy (s. 115). Luzowanie (s. 116). Pozycja 4. kompanii (s. 120). „Domek doktora” (s. 121). Punkt opatrunkowy w „domku doktora” (s. 121). Śmierć Bolka Kozuchowskiego (s. 122). Stanowiska bojowe (s. 123). Nieprzyjacieli (s. 124). Pierwsze natarcie (s. 124). 1. batalion w natar-

ciu (s. 127). 2. batalion w natarciu (s. 128). Działanie plutonu ppor. Niedziółki (s. 132). Obrona wzgórza 593 przez 4. kompanię 3. batalionu (s. 133). Śmierć Iwaszki i Lipschütza (s. 140). Potok płynący wstecz (s. 140). Twarda walka do końca (s. 141). Wycofanie się ppor. Romańskiego z 2. batalionu (s. 142). Co dalej? (s. 143). Wycofujemy się (s. 145). Ostatnia faza pierwszego natarcia (s. 146). Między pierwszym a drugim natarciem (s. 147). 2. kompania Józka Szlampa (s. 148). 3. kompania Józka Ościka (s. 149). 1. kompania Władka Jagielly (s. 150). Drugie natarcie 17–18 maja 1944 roku (s. 152). Śmierć pplk. Fanslawa (s. 154). Teraz dowodzi mjr Somchjanc (s. 154). 3. batalion znów w akcji (s. 154). Białoczerwona flaga na gruzach klasztoru (s. 156)

WITOLD ŻDANOWICZ

Aneks do wspomnień Tadeusza Radwańskiego ... 157

EDMUND KRÓL

Wspomnienia (fragmenty) ... 159

TADEUSZ SZTYLIŃSKI

Wspomnienia dowódcy plutonu z walk o Monte Cassino ... 171

BRONISŁAW KOWALSKI

Pluton łączności 4. batalionu 3. Dywizji Strzelców Karpackich w bitwie o Monte Cassino ... 183

2. brygada strzelców karpackich w drodze na pozycje wyjściowe (s. 183). Duża Miska (s. 187). Duża Miska i Mała Miska (s. 190). Pilne wezwanie (s. 191). „Domek doktora” (s. 195). Patrol ruszył na wzgórze 593 (s. 196). Styk z nieprzyjacielem (s. 198). Spokojne ruiny klasztoru (s. 199). Nadciągnął 4. batalion (s. 200). Pplk Fanslawa rozkazuje nacierać (s. 201). „Baca” zabiera mnie ze sobą na 593 (s. 203). Z por. Leśniakiem do klasztoru (s. 210). Znowu Mała Miska (s. 214). Zwożenie rannych (s. 215). Powrót z Drogi Saperów i wyjazd na odpocznik (s. 215). Lizanie ran (s. 216)

Klasztor. Cmentarze. Pomniki

WITOLD ŻDANOWICZ

Klasztor. Cmentarze. Pomniki ... 223

Klasztor na górze Monte Cassino (s. 223). Żołnierski grób (s. 227). Polski cmentarz wojskowy pod Monte Cassino (s. 228). Pomnik 3. Dywizji Strzelców Karpackich (s. 237). Pomnik 5. Kresowej Dywizji Piechoty (s. 240). Pomnik Pułku 4. Pancernego „Skorpion” (s. 242). Pomnik Pułku 6. Pancernego „Dzieci Lwowskich” w Piedimonte-San Germano (s. 243). Angielski cmentarz wojskowy w Cassino (s. 245). Cmentarz żołnierzy niemieckich pod górą Cairo (s. 246)

Mała antologia wierszy o Monte Cassino

- FELIKS KONARSKI (REF-REN)
Credo 2-go Korpusu ... 249
- FELIKS KONARSKI
Czerwone maki na Monte Cassino ... 252
- MARIAN HEMAR
Monte Cassino ... 253
- WŁADYSŁAW BRONIEWSKI
Monte Cassino ... 254
- MARIAN HELM-PIRGO
Monte Cassino ... 255
- FELIKS KONARSKI (REF-REN)
To oni ... 257
- MARIAN HEMAR
Prośba starego żołnierza ... 258
- JAN OLECHOWSKI
Na polu bitwy ... 259
- CZESŁAW BEDNARCZYK
Piosenka ... 260
- TADEUSZ K. SOWICKI
Ze szwadronów, baterii, kompanii... ... 261
- BEATA OBERTYŃSKA
Mam ja – wojna... ... 263
- JÓZEF ŻYWINA
Epitaphium ... 264
- Pieśń o Monte Cassino ... 265
- EDWARD E. CHUDZYŃSKI
Monte Cassino ... 266
- BOLESŁAW ROMAN DUCH
O, nocy moja! ... 268
- BOLESŁAW ROMAN DUCH
Ranek w Cassino ... 269
- BOLESŁAW ROMAN DUCH
Nawała ... 270
- Szturm ... 270
- LUCJAN PAFF
Monte Cassino ... 271
- ANTONI KUZIO
Nawała ogniowa na Monte Cassino ... 272
- LUDWIK DOMOŃ
Monte Cassino ... 273
- FELIKS KONARSKI (REF-REN)
To Oni! ... 275
- JAN JANAS
W marszu ... 276
- Cieniom Poległych ... 277
- Słowiki na Monte Cassino ... 278
- JAN LECHOŃ
Cassino ... 279

Wspomnienia

- ALOJZY WIJA
Mój skrócony pamiętnik ... 283
- WITOLD ŻDANOWICZ
Moja droga do Monte Cassino Wspomnienia łącznościowca ... 301
- MAKSYMILIAN JEZIEFSKI
Moja droga do Polski ... 329
- JÓZEF MAŁECKI
Wspomnienia – fragmenty pamiętnika ... 346
W lagrze (s. 346). Monte Cassino (s. 349). Na Ankone (s. 353). Na linię Gotów (s. 354). Walka propagandowa na froncie włoskim (s. 356)
- JAN MARNIOK
Z Afriki Korps do 2. Korpusu ... 360
- JOACHIM WIDERA
Z Tarnowskich Gór pod Monte Cassino 1942–1944 ... 369
- WIKTOR CZEMPIK
Moje wspomnienia ... 379
- JERZY SOŚNIEŻ
Wróciłem po 30 latach ... 394
- JAN SZYMANIS
W 33 dni ku wolności ... 401
Migawki obozowe (s. 403). Migawki z podróży (s. 404). Tobruk (s. 410). Bitwa pod Ghazalą (s. 410). Obrona Ghazali (s. 410)
- WŁADYSŁAW FOJA
Z Sopotni Wielkiej przez Monte Cassino do Polski ... 413
- ALEKSANDER PACHUCA
Wspomnienia sapera ... 424
- KAZIMIERZ CHROBAK
Ze Lwowa na Sachalin ... 436
- TADEUSZ JANISZEWSKI, KAZIMIERZ CHROBAK
Po bitwie o Monte Cassino ... 437
- BOLESŁAW RUTKOWSKI
Moje trzy dni w 6. szpitalu wojennym ... 445
- ZYGMUNT KUCZEWSKI
Zaginięcie dowódcy 3. karpackiego pułku artylerii lekkiej ... 451
- PIOTR WOJECKI
Służyłem w „Skorpionach” ... 455

BOLESŁAW ROMAN DUCH
Gdzie on się podział? ... 461

BONIFACY KOWALEWSKI
Z Egiptu przez Sangro do Monte Cassino ... 465

ADOLF JÓZEF NOWICKI
Niedokończony życiorys ... 475

MIECZYŚLAW MIODYŃSKI
Wojsko i wojna. Kalendarium ... 478

Nogi piechura ... 480

Marsz saperów ... 481

EDWARD MALCZYK
Do Polski przez Tobruk i Monte Cassino ... 482

STEFAN PETRANIUK
Wspomnienia szeregowego żołnierza ... 488

Kwarantanna. Tockoje, 1941 rok (s. 488). Jakobak (s. 497). Ewakuacja (s. 503)

Synowie Śląska w bitwie o Monte Cassino

ZBIGNIEW KAPALA
Ślązacy i Zagłębiacy pod Monte Cassino ... 513

WITOLD ŻDANOWICZ
Synowie Śląska w bitwie o Monte Cassino ... 524

Spis poległych i pochowanych na cmentarzu pod Monte Cassino (s. 524). Rodziny żołnierzy poległych pod

Monte Cassino (s. 527). Ksiądz arcybiskup generał Józef Gawlina biskup połowy Wojska Polskiego (s. 528). Ksiądz kapelan Gerard Waculik (s. 529). Plutonowy Ryszard Szkubacz (s. 532). Matka Polka i jej syn (s. 540). Montekasyńczyk z Pszczyny ksiądz Aleksander Hochberg-Pszczynski (s. 547)

BOLESŁAW ROMAN DUCH
Do Ciebie i Do Ciebie ... 550

Śląsk pamięci Monte Cassino

WITOLD ŻDANOWICZ
Śląsk pamięci Monte Cassino ... 553

Odnaka Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich (s. 553). Tablica pamiątkowa w bazylice katedralnej Chrystusa Króla w Katowicach (s. 553). Sztandar środowiska byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – członków Związku Kombatantów RP i byłych Więźniów Politycznych województwa katowickiego (s. 555). Aleja

Bohaterów Monte Cassino w Zabrze (s. 555). Pomnik Monte Cassino w Zabrzu (s. 558). Konkurs „Wiem wszystko o Monte Cassino” (s. 590). Uroczystości 50-lecia bitwy o Monte Cassino (s. 590). Tablica poświęcona pamięci gen. dywizji Władysława Andersa (s. 598). FELIKS KONARSKI (REF-REN) Na śmierć generała Andersa (s. 601). JAN LECHOŃ Marsz drugiego korpusu (s. 602). Inne formy upamiętnienia bitwy o Monte Cassino (s. 603). JANINA SORDYL W hołdzie (s. 609)

Montekasyńczycy z województwa katowickiego

WITOLD ŻDANOWICZ
Montekasyńczycy mieszkańcy województwa katowickiego ... 627

Omówienie ankiet, spisu i biogramów uczestników bitwy o Monte Cassino z województwa katowickiego (s. 627). Szymon Adamczuk (s. 649). Mieczysław Andruskiewicz (s. 650). Franciszek Baj (s. 651). Antoni Bednarczyk (s. 652). Stanisław Bielski (s. 654). Ignacy Bigus (s. 658). Józefa Maria Błaszczyszyn (s. 659). Longin Bochańczyk (s. 661). Stefan Bojko (s. 663). Jan Buczkowski (s. 664). Karol Chechelski (s. 665). Jan Chodyncki (s. 666). Wincenty Chodźko (s. 668). Kazimierz Chrobak (s. 669). Józef Cichy (s. 672). Andrzej Benedykt Cząstkiewicz (s. 673). Wiktor Czempik (s. 674). Bronisław Diakowski (s. 676). Stanisław Dobrzyniecki (s. 678). Paweł Drozdowski (s. 679). Kazimierz Dudziak (s. 682). Ludwik Dyrda (s. 684). Józef Dziekan (s. 685). Leon Fastnacht (s. 686). Zbigniew Gachowski (s. 688). Józef Gąsiorowski (s. 689). Jan Glowacki (s. 690). Adela Grychtolik (s. 691). Władysław Gryglewicz (s. 692). Jacek Adam Grzybowski (s. 694). Krzysztof Grzybowski (s. 695). Leopold Guttan (s. 698). Michał Halek (s. 699). Janina Hryniewicz (s. 701). Jan Januszewski (s. 702). Janina Jarczyk (s. 703). Józef Jasik (s. 704). Mak-

symilian Jezierski (s. 708). Wilhelm Jochymczyk (s. 710). Stanisław Johann (s. 712). Zygmunt Jurkiewicz (s. 713). Józef Kaczorowski (s. 714). Jan Kania (s. 715). Klemens Kaniewski (s. 716). Władysław Kańtoch (s. 718). Józef Kaszuba (s. 722). Konstanty Kieras (s. 723). Jan Koba (s. 725). Zygmunt Kołodziejczyk (s. 727). Ludwik Kozyra (s. 730). Wacław Krzemiński (s. 731). Roman Krzyżanowski (s. 732). Zygmunt Kuczewski (s. 734). Stanisław Kula (s. 736). Herbert Kulawik (s. 737). Stanisław Kuszper (s. 739). Stefan Limanowski (s. 741). Władysław Łakomik (s. 742). Kazimierz Łukaszewicz (s. 743). Alfred Machoczek (s. 744). Paweł Maciesza (s. 745). Stefania Maksymowicz (s. 747). Edward Malczyk (s. 749). Józef Małecki (s. 751). Teodor Małodobry (s. 753). Henryk Markiewicz (s. 755). Jan Marniok (s. 756). Stanisław Matias (s. 758). Roman Mazurkiewicz (s. 759). Józef Michalski (s. 760). Adrian Mielnicki (s. 761). Tadeusz Mikula (s. 762). Mieczysław Miodyński (s. 763). Józef Roman Misiewicz (s. 765). Tadeusz Miszczuk (s. 767). Józef Możdżeń (s. 768). Władysław Nieużyła (s. 770). Franciszek Nowacki (s. 771). Jan Nowak (s. 773). Antoni Roman Nowosadowski (s. 774). Jan Ochman (s. 776). Józef Oleński (s. 777). Władysław Orman (s. 778). Patrycjusz Ossowski (s. 779). Jan Ośliżłok (s. 780). Aleksander Pachuca (s. 782). Bronisław

Pająk (s. 783). Paweł Paliświat (s. 785). Leon Pastuszek (s. 786). Wilhelm Pastuszka (s. 787). Aniela Peteja (s. 789). Kazimierz Pater (s. 791). Lucjan Pietras (s. 792). Józef Pilarski (s. 794). Stanisław Piróg (s. 795). Grzegorz Podkowicz (s. 796). Paweł Prokofiew (s. 798). Jan Pucek (s. 799). Eugeniusz Romanów (s. 800). Stefan Rupik (s. 801). Krystyna Rutkowska (s. 803). Bolesław Rutkowski (s. 805). Zygmunt Sienkiewicz (s. 807). Bronisław Siry (s. 809). Mikołaj Skoropada (s. 810). Józef Skotnicki (s. 812). Jan Sługocki (s. 814). Alojzy Smyczek (s. 815). Paweł Sornek (s. 817). Mieczysław Sosnowski (s. 819). Jerzy Sośnierz (s. 820). Bogumił Spyra (s. 822). Julian Stojewski (s. 823). Bazyli Suchodolski (s. 825). Edward

Szewczyk (s. 826). Zdzisław Stefan Szmal (s. 827). Bolesław Szumiński (s. 829). Bronisław Szumny (s. 830). Romuald Szymaniukstis (s. 831). Jan Szymanis (s. 832). Józef Szynowski (s. 833). Antoni Szyszko (s. 835). Irena Taboń (s. 837). Eugeniusz Taborek (s. 839). Józef Tarapacz (s. 841). Ryszard Tłolka (s. 842). Stanisław Tomsia (s. 843). Joachim Widera (s. 844). Władysław Wieczorek (s. 845). Alojzy Wija (s. 847). Jan Winnicki (s. 848). Genowefa Włodarczyk (s. 849). Piotr Wojecki (s. 850). Marcin Wolski (s. 852). Józef Wróblowski (s. 853). Ludwik Żalot (s. 855). Władysław Zewert (s. 856). Kazimierz Ziajka (s. 857). Oskar Żyznarski (s. 858). Witold Żdanowicz (s. 860). Ryszard Żymelka (s. 865).

Montekasyńczycy zamieszkali w Polsce

WITOLD ŻDANOWICZ

Montekasyńczycy zamieszkali w Polsce ... 869

Omówienie ogólnopolskiego wykazu żołnierzy 2. Korpusu Wojska Polskiego we Włoszech uczestników bitwy o Monte Cassino (s. 869)